

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

*COMUNICARE INTERCULTURALĂ
ȘI INTEGRARE EUROPEANĂ*

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

**COMUNICARE
INTERCULTURALĂ
ȘI
INTEGRARE EUROPEANĂ**

Volum îngrijit de
Elena DĂNILĂ, Ofelia ICHIM, Florin-Teodor OLARIU

Editura Alfa
Iași – 2006

Cuprins

Bogdan-Mihai ALDEA, Elena DĂNILĂ, Cristina FORĂSCU, Gabriela HAJA, Dictionarul limbii române (DLR) în format electronic. Aplicații.....	7
Ana BANTOȘ, <i>Etnocentrism și universalism în poezia basarabeană contemporană...</i>	17
Nistor BARDU, Mara Ioana GRĂDINARU, <i>Observații asupra aromânei scrise azi în România, Bulgaria, Albania, Grecia și Macedonia.....</i>	21
Silviu BEREJAN, <i>Funcționarea oficială a două limbi în Republica Moldova – obstacol în calea integrării europene a acestei țări (privilegiul de a fi monolingv într-un stat cu două limbi folosite paralel)</i>	39
Noemi BOMHER, <i>Modele culturale „cercate” în epoca modernizării literaturii române.....</i>	45
Adrian CHIRCU, <i>Limbile romanice azi: o reconsiderare.....</i>	59
Claudia CHIRCU-BUFTEA, <i>O punte eliadescă între Pământ și Cer: Coloana nesfârșită</i>	65
Anatol CIOBANU, <i>Limba română din Basarabia: integrarea ei la nivel micro- și macrolingvistic.....</i>	75
Ecaterina CREȚU, Cristina POPESCU, <i>Observații privind împrumutul lexical latin neadaptat (contextualizare în limbajul poetic bacovian)</i>	81
Cornelia CUJBĂ, <i>Conflictele culturale în Europa – realitate supărătoare sau mistificare abilă?</i>	87
Alexandru DÎRUL, <i>Cu privire la tipurile de categorii gramaticale în limba română.....</i>	93
Teresa FERRO, <i>Cursurile de limba română la Udine – între tradiție și inovație.....</i>	99
Mariana FLAIȘER, <i>Comentarii privind unele manuale de limba română editate în străinătate.....</i>	105
Anatol GAVRILOV, <i>Principiul alterității în filosofia dialogului (M. Buber, K. Jaspers, M. Bahtin)</i>	109
Teodora GHIVIRIGĂ, <i>Regimul prepozițiilor în traducerile documentelor europene din engleză în română.....</i>	115
Teodora IRINESCU, <i>Care sunt provocările la adresa limbii române pe care procesul integrării europene le poate aduce?</i>	127
Magdalena LECA, <i>Receptarea lui Eminescu în culturile italiană și germană...</i>	135
Sergiy LUCHKANYN, <i>Gramatica slavonă a lui Meletie Smotrițky și dezvoltarea lingvisticii românești în secolele XVII-XVIII.....</i>	155
Ileana Oana MACARI, <i>Limba română predată la cursurile de vară Limbă și civilizație română</i>	163
Roberto MERLO, <i>Liniștea de după „fortuna”: o scurtă istorie a traducerilor din proza română în limba italiană în secolul al XIX-lea</i>	169

Liniștea de după „fortuna”: o scurtă istorie a traducerilor din proza română în limba italiană în secolul al XIX-lea¹

Roberto MERLO

1. Introducere. Lamentările cu privire la insuficiența sau chiar inexistența cunoașterii a literaturii române în Italia reprezintă unul dintre *leit motiv-ele* ce caracterizează cel mai bine diferitele întâlniri sau confruntări culturale care îi adună laolaltă pe reprezentanții respectivelor țări. Mergând pe urmele unei tradiții care se poate mândri cu rădăcini adânci și reprezentanți iluștri, mediile academice italiene și-au deschis gradual porțile „românisticii”, mai cu seamă pornind de la învățământul lingvistic necesar filologiei și lingvisticii romanice. În acest sens stau mărturie numeroasele catedre de Limbă și Literatură română din cadrul universităților italiene² și

¹ Acest studiu este continuarea unui alt studiu dedicat traducerilor de poezie română în italiană (Merlo 2005b) și reprezintă o extindere a comentariului cu o bibliografie a operelor literaturii române traduse în italiană pregătită pentru o revistă italiană (Merlo 2005a), care se adresează unui public cult, dar nu specialist. Din această extindere substanțială care a dus atât studiul, cât și bibliografia la forma prezentă au fost eliminate comentariile mai „didactice” îndreptate spre a da o minimă orientare critică unui public lipsit de literatură română; rămân, totuși, unele considerații generale, gândite pentru un public care nu este român, dar pe care am considerat că este util să le menținem, și structura generală, poate puțin prea schematică pentru cititorii mai pretențioși sub aspectul stilului, dar care s-a considerat că prezintă avantajul clarității și al confruntării mai ușoare între bibliografie și studiul care o însoțește. În ceea ce privește *Bibliografia* finală, trebuie spus că avem de-a face cu o culegere, deși completă, nu în mod absolut exhaustivă: s-a ținut cont de faptul că unul dintre obiectivele principale ale acestui studiu a fost punerea în evidență a „vizibilității” literaturii române în Italia și în afara cercurilor specializate. Astfel s-a dat prioritate volumelor, menționând la bibliografie revistele doar în cazul în care acestea au fost unica sursă sau în cazul în care s-au tratat ca publicații deosebit de relevante (primele traduceri, nume și opere semnificative, etc.). Pentru a evita echivocul, trebuie să subliniem că – în afara subdivizării în secțiuni numerotate, de natură în special cronologico-tipologică – eventuala grupare a unor autori într-un paragraf nu implică în mod automat apropieri de natură ideologică sau de altă natură, ea fiind adesea determinată de motive legate de economia textului.

² Cursuri de limbă și literatură română sunt prezente la Universitatea din Torino [Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, prof. I fascie (prof.univ.): Marco Cugno, lector de schimb: Ileana Bunget], Milano (lector de schimb: Valentina Negrițescu), Udine [Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, prof. emerit: Alexandru Niculescu, prof. II fascie (conf.univ.): Teresa Ferro, lector: Celestina Fanella], Venezia (prof. cu contract: Ioan-Aurel Pop), Trieste [Facultatea de Litere și Filozofie/Școala Superioară de Limbi Moderne pentru Interpreți și Traducători, prof. cu contract: C.M. Cesa Sava], Padova [Facultatea de Litere și Filozofie, prof. II fascie (conf.univ.): Roberto Scagno, prof. II fascie (conf.univ.): Dan Octavian Cepraga, lector de schimb: Afrodită Cionchin], Firenze [Facultatea de Litere și Filozofie, prof. II fascie (conf.univ.): Angela Tarantino, lector: Fulvio del Fabbro], Pisa [Facultatea de Limbi și Literaturi Străine / Facultatea de Litere și Filozofie, prof. I fascie (prof.univ.): Bruno Mazzone, preparator: Aldo Cuneo, lector de schimb: Oana Uta Bărbulescu], Roma «La Sapienza» [Facultatea de Științe Umaniste, prof. I fascie (prof.univ.): Luisa Valmarin, lector de schimb: Nicoleta Nesu; Facultatea de Științe Politice, incaricat extern: Gheorghe Carageani, lector: Adriana Merola] Institutul Universitar Oriental [Facultatea de Litere și Filozofie, prof. netitular: Gheorghe Carageani, prof. cu contract: Lucia Uricaru, lector: Veronica Hicea], Bari [Facultatea